

PŘÍLOHA TISKOVÉ ZPRÁVY

Společnost AVE CZ odpadové hospodářství oslovila několik odborníků na životní prostředí s žádostí o vyjádření k závěrům dokumentu *Průzkum kontaminace v okolí skládky Čáslav* zpracovaný organizací Arnika v srpnu 2026 („zpráva Arnika“).

S ohledem na krátký čas, který byl k dispozici pro reakci na závěry zprávy, získala AVE CZ zatím předběžná vyjádření těchto odborníků, avšak již z nich je zřejmé, že zpráva Arnika obsahuje závažné nedostatky, které vylučují, aby mohla být považována za relevantní zdroj pro hodnocení situace v okolí skládky.

Zde shrnujeme hlavní odborné výhrady ke zprávě Arnika, které vycházejí z dosud získaných vyjádření. AVE CZ současně zadala podrobnější odborné rozbor, které se budou jednotlivými částmi zprávy zabývat detailněji.

Shrnutí hodnocení zprávy Arnika

Zpráva Arnika není monitoringem vlivu skládky, ale je pouze jednorázovým odběrem několika účelově vybraných vzorků. Zjišťuje, co bylo nalezeno v konkrétních vzorcích, ale **neprokazuje původ kontaminace, její šíření ani souvislost se skládkou**.

Zásadní skutečností přitom je, že **naměřené hodnoty nepřekročily použitelné zákonné limity**, s jedinou dílčí výjimkou: jeden vzorek vajec pouze mírně překročil limit pro indikátorové PCB. Tento vzorek navíc pocházel z nejvzdálenějšího sledovaného chovu, kde je souvislost s dopadem skládky nejméně pravděpodobná. Ve vodách nebyl překročen limit pro pitnou vodu a u prachu Arnika žádné platné limity pro tuto matici vůbec nepoužila.

Přesto Arnika prezentuje výsledky jako důkaz, že skládka kontaminuje své okolí. Takový závěr nemá v provedeném šetření žádnou oporu.

1. Odběry nelze řádně zkontrolovat

Zpráva Arnika neobsahuje plán odběru ani úplné odběrové protokoly. Chybějí základní údaje potřebné k ověření, co přesně bylo odebráno a zda byly odběry provedeny správně:

- u prachu není uvedena velikost ani způsob vymezení odběrových ploch, doba akumulace prachu ani kontrola čistoty náradí;
- u půdy není uvedena mocnost vzorkované vrstvy a bylo použito nestandardní odběrové zařízení;
- u podzemní vody chybí konstrukce a hloubka vrtu, hloubka odběru, způsob čerpání a určení zachycené zvodně;
- u povrchové vody není přesně popsáno místo ani způsob odběru v profilu toku.

Nebyly doloženy slepé, duplicitní ani opakované vzorky. **Nelze proto ověřit reprodukovatelnost výsledků ani vyloučit kontaminaci vzniklou při odběru a manipulaci se vzorky.**

Problematická je i dokumentace podmáčené půdy údajně odebrané „v těsné blízkosti“ nádrží na průsakové vody. Dostupná obrazová dokumentace ukazuje podstatně větší vzdálenost. Bez přesné polohy a prokázané hydrostatické vazby je takový popis pouze sugestivní formulací, nikoli odborným argumentem.

2. Účelově vybrané vzorky nic nevypovídají o celé lokalitě

Arnika neodebírala reprezentativní soubor vzorků. Sama vyhledávala místa, kde předpokládala zvýšenou akumulaci znečištění.

Takový postup může najít lokální anomálii. **Nemůže však určit stav celé lokality, ani prokázat vliv konkrétního zdroje.**

Najít zvýšenou koncentraci na předem vytipovaném místě není důkazem plošného znečištění.

Jednorázový odběr navíc neumožňuje odlišit:

- dlouhodobou zátěž;
- historickou kontaminaci;
- krátkodobý výkyv;
- lokální zdroj;
- náhodnou anomálii;
- možný vliv skládky.

Zákonem vyžadovaný pravidelný monitoring skládky přitom ve sledovaných ukazatelích nepotvrzuje obraz kontaminace, který Arnika dovozuje z jednorázových odběrů.

3. Výsledky neukazují šíření kontaminace od skládky

Pokud by skládka byla zdrojem plošně se šířící kontaminace, musel by se její vliv projevit alespoň přibližně konzistentním prostorovým obrazem. Výsledky Arniky nic takového neukazují.

Půdní vzorek odebraný po směru větru nejbližší skládce měl nejvyšší koncentrace PAU, PCB i DDT. Nejvyšší koncentrace PAU byla naopak zjištěna ve vzdálenějším vzorku.

Také nejvíce zatížený vzorek vajec pocházel přibližně 800 metrů od skládky, zatímco bližší vzorky ze vzdálenosti přibližně 300 až 500 metrů příslušný limit nepřekročily.

To není gradient šíření kontaminace od skládky. Je to **nesourodý soubor lokálních výsledků bez prokázané prostorové souvislosti.**

Arnika zdůrazňuje výsledky, které se jí hodí do hypotézy o vlivu skládky, ale výsledky, které této hypotéze odporují, vysvětluje dodatečnými a neověřenými domněnkami.

4. Referenční vzorky jsou nepoužitelné

Referenční vzorky měly ukázat místní pozadí. Místo toho samy vykazují výrazné anomálie.

Referenční prach z polní cesty obsahoval mimořádně vysoké koncentrace niklu, chromu a vanadu. Sama Arnika připouští možné ovlivnění stavebním recyklátem nebo struskou. **Vzorek podezřelý z lokální kontaminace nemůže sloužit jako spolehlivé pozadí.**

Také nejvyšší koncentrace DDT v půdě byla zjištěna právě v referenčním vzorku. Tento výsledek ukazuje na historickou zemědělskou zátěž a současně potvrzuje, že zvýšená koncentrace určité látky sama o sobě nic nevypovídá o skládce.

Nevhodné je rovněž srovnání vajec z domácích volných chovů se supermarketovými vejci z komerční produkce. Jde o zásadně odlišné podmínky chovu. Slepice ve volném výběhu přijímají látky z půdy, půdní bioty, krmiva, podestýlky a dalších materiálů v bezprostředním okolí.

Rozdíl mezi domácím a supermarketovým vejcem proto není důkazem vlivu skládky.

5. Limity jsou používány na nesprávné matrice

Arnika porovnává usazený prach s limity a indikátory určenými pro zeminy. Prach ale není zemina a nebyl ani odebrán postupem předepsaným pro hodnocení půdy.

Takové porovnání nemůže prokázat:

- překročení limitu pro zeminu;
- zhoršení kvality ovzduší;
- míru inhalační expozice;
- zdravotní ohrožení obyvatel;
- původ látky ve skládce.

Přesto Arnika tato čísla prezentuje způsobem, který vyvolává dojem překročení závazných limitů a bezprostředního ohrožení.

Interpretace je navíc účelově proměnlivá. Když výsledek určitý indikátor překračuje, Arnika jej používá jako důkaz závažného znečištění. Když jej nepřekračuje, upozorňuje, že srovnání je pouze orientační.

Stejně srovnání nemůže být jednou důkazem a podruhé pouhou orientací podle toho, zda se výsledek hodí do předem zvoleného závěru.

6. Jiné zdroje kontaminace nebyly vyloučeny

Arnika připisuje zjištěné látky skládce, aniž prověřila běžné alternativní zdroje:

- těžkou nákladní a místní dopravu;
- lokální topeniště;
- historické a současné zemědělství;
- se skládkou nesouvisející stavby a demolice;
- historickou kontaminaci pozemků;
- krmivo, podestýlku a půdu ve výběžích slepic;
- jiné místní průmyslové zdroje.

Extrémní koncentrace olova byla nalezena v prachu z příjezdové komunikace zatížené těžkou dopravou. Takový výsledek může souviset se silničním prachem, otěrem vozidel, materiálem povrchu nebo materiálem roznášeným nákladními vozidly.

Nález na příjezdové silnici není důkazem plošného úniku ze skládky.

Stejně tak zvýšené koncentrace PAU nebo benzo[a]pyrenu nejsou specifickým znakem skládky. Tyto látky běžně vznikají při spalování a souvisejí s dopravou a lokálními topeništi.

Arnika alternativní zdroje místy zmiňuje, ale fakticky je nevyšetřuje. **Bez jejich vyloučení je připsání výsledků skládky pouhou spekulací.**

7. Závěry o vodách stojí na rozdílech, které nemusí být skutečné

Arnika tvrdí, že vyšší koncentrace PFAS pod skládkou potvrzuje jejich transport ze skládky. Po zohlednění deklarované analytické nejistoty (až 40 %) se však intervaly výsledků nad a pod skládkou překrývají.

Není tedy prokázáno ani to, že koncentrace pod skládkou byla skutečně vyšší.

Stejná chyba se opakuje u boru. Hodnotu pod mezí stanovitelnosti nelze vydávat za přesně známou koncentraci a z rozdílu mezi touto hodnotou a výsledkem těsně nad mezí stanovitelnosti nelze vytvořit průkazný gradient.

Zpráva Arnika navíc nedoložila:

- hydrogeologickou polohu vrtu;
- zachycenou zvědeň;
- směr proudění podzemní vody v době odběru;
- hydrostatické spojení vrtu se skládkou;
- chemickou shodu s průsakovými vodami;
- opakovatelnost nálezu;
- prostorový rozsah a směr šíření.

Všechny naměřené hodnoty PFAS ve vodách byly pod použitým limitem pro pitnou vodu a obě sledované domovní studny požadavkům na pitnou vodu vyhověly. Z jednoho relativně vyššího výsledku ve vrtu proto nelze dovodit, že skládkové vody pronikají do okolí a ohrožují celý hydrogeologický systém.

Arnika žádný „kontaminační mrak“ nevymezila, nezmapovala ani neprokázala. Pouze jej prohlásila za existující.

8. Zpráva Arnika není dostatečně transparentní

Tvrzení o akreditovaných analýzách neodpovídá doloženému rozsahu akreditace pro všechny zkoumané matrice. Předložený rozsah akreditace se nevztahuje automaticky na prach, půdu a sediment. Bez dalšího proto nelze tvrdit, že všechny výsledky těchto matric pocházejí z akreditovaných zkoušek.

Studie dále:

- nevysvětluje barevné zvýraznění výsledků v tabulkách;
- neuvádí vždy výsledky všech odebraných vzorků;
- nezveřejňuje přesnou polohu odběrových míst;
- neumožňuje nezávisle ověřit vztah vzorků ke skládce;
- používá zahraniční srovnání založená také na publikacích vlastních autorů.

Barevné zvýraznění bez legendy není odborným vyhodnocením. Zatajení přesných míst brání kontrole tvrzených prostorových souvislostí. Chybějící výsledky vyvolávají otázku, proč nebyly některé odebrané vzorky v hodnocení uvedeny.

Zpráva Arnika požaduje, aby veřejnost přijala její závěry, ale neposkytuje podklady potřebné k jejich plnému přezkoumání.

Celkový závěr

Výsledky Arniky nepředstavují důkaz překročení zákonných limitů v okolí skládky. Ve vodách byly hodnoty v limitu, u půdy nebyla prokázána plošná nadlimitní kontaminace a u prachu byly použity ukazatele určené pro jinou matici. Jediný mírně nadlimitní výsledek u vajec pocházel z nejvzdálenějšího chovu a neprokazuje souvislost se skládkou.

Arnika provedla jednorázový screening několika účelově vybraných míst. Neprovedla monitoring, nevymezila rozsah kontaminace a neprokázala žádnou kauzální vazbu mezi zjištěnými látkami a skládkou.

Zpráva Arnika nedoložila úplnou dokumentaci odběrů, reprezentativnost vzorků, časový vývoj, konzistentní prostorový gradient, použitelnou referenční úroveň ani vyloučení alternativních zdrojů. U vod ignoruje analytickou nejistotu a postrádá základní hydrogeologické podklady. U prachu používá limity pro jinou matici. U vajec nevyšetřuje hlavní expoziční cesty konkrétních chovů.

Přesto své výsledky označuje za „komplexní monitoring“ a tvrdí, že skládka je zdrojem kontaminace okolí.

To není závěr vyplývající z dat. Je to předem zvolená interpretace, ke které byla jednotlivá zjištění dodatečně přiřazena.

Studie prokazuje pouze přítomnost určitých látek v konkrétních vzorcích. Hodnoty těchto látek jsou přitom v zákonných limitech. **Neprokazuje, že pocházejí ze skládky. Neprokazuje, že se ze skládky šíří. Neprokazuje, že skládka kontaminuje své okolí.**

Jinými slovy: Arnika neprokázala nadlimitní kontaminaci okolí skládky ani skládku jako zdroj zjištěných látek.

---XXX---